

Nauczanie w domu/z domu „na siłę” c

Marta Wiatr

Zakład Pedagogiki Społecznej

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

Zamierzenie

- Refleksja nad wyjątkowym procesem, w którym **rodzice stawali się domowymi, zdalnie „instruowanymi” przez nauczycieli edukatorami**
(M. Wiatr (in press), “It was not remote teaching but home schooling”: Parental experience of remote primary school education in Poland during the first wave of COVID-19, MJSE)
- **Negocjowanie tego procesu**
- – **wiedzie ku lepszemu rozumieniu** istoty i kondycji partnerstwa rodziny i szkoły
- Wykorzystanie wyników badań partycypacyjnych przeprowadzonych w pierwszej fali pandemii Covid-19 (czerwiec 2020), wśród rodziców wielkomiejskiej, publicznej szkoły podstawowej (N=104).

Partnerstwo

- bycie częścią większej całości
- relacja oparta na **wzajemnym uznaniu kompetencji wszystkich zaangażowanych stron,**
- relacja oparta na otwartości, gotowości **przyjęcia drugiej strony jako różnej, innej i wyposażonej** w wiedzę, umiejętności, wizje i doświadczenia, **które są cenne dla spraw,** wokół których partnerzy jednoczą się lub organizują wspólne działanie.
- wymaga wzajemnego uznania i uszanowania, **słuchania i usłyszenia** drugiego.

Pierwsza fala Covid-19

Edukacja na odległość

Edukacja zdalna

Edukacja domowa

Uczenie się z domu...

Badania nad edukacją
„w kryzysie”

Jakie były nowe zadania i obowiązki rodziców?

Kto, co robił w nowej sytuacji?

Co było trudne i dlaczego?

Jakie koszty ponieśli rodziców...?

Jak lepiej wspierać rodziców w stawaniu się nieprofesjonalnymi nauczycielami dzieci?

Kontekst

Dystansowanie fizyczne
Lockdown
Liczby, które znamy

Zamieszanie wokół nazewnictwa

Kryzys

Mnogość artykułów z terminem „kryzys” w tytule

Oczywistość roli dorosłych w edukacji dzieci

nie skupiać się już na tym, jak „dotkliwa” była ta sytuacja dla rodziców, ale **czy i jak była negocjowana?**

partnerstwo między domem a szkołą

Pandemia – dystansowanie – znikanie nauczyciela

- Zanik fizycznej obecności nauczyciela → obnażenie podstawowych założeń organizujących edukację szkolną: **fizycznego dozorowania przebiegu uczenia się.**
 - Nauczyciela, który chodzi po klasie, odczytuje sygnały płynące z ciał wciśniętych w ławki, wchodzi z nimi w **interakcje w czasie rzeczywistym** tu i teraz – **interakcje niczym niezapśredniczone, u o b e c n i o n e.**
- Założenie o konieczności dorosłego „dozorcy”/ „stróża” i komplementarne założenie o niesamodzielności uczniów i uczennic w procesie uczenia się → **automatyzm przejmowania zadań między dorosłymi.**
- Rodzice, jak „proteza” w procesie nauczania – ale w pokonywanie dystansu fizycznego a nie dystansu transakcyjnego (Moore, 2018)

Kryzys

dotychczas **prawomocne, utarte, sposoby** myślenia, działania i uzasadniania związane z organizowaniem i realizowaniem (tu edukacji dzieci i młodzieży), **utraciły swoją oczywistość**

Otwiera się arena, na której różne grupy mogą negocjować różne scenariusze przyszłych rozwiązań

proces dydaktyczny, partnerstwo -
procesy i zjawiska „rozmrożone”
szansa negocjowania od nowa

Wypowiedzi rodziców interpretuję w kategoriach **partycypowania** w procesie autonomicznego **konstruowania własnego statusu jako podmiotu sprawczego** – uprawnionego do autorskiego działania

Rodzice --- empatyczni partnerzy

widzieli inne **alternatywne sposoby organizowania procesu nauczania:**

- „wprowadzić pracę na dokumentach współdzielonych”, aby móc uczniom udzielać informacji zwrotnej,
- wprowadzić pracę grupową/projektową uczniów
- zblokować zajęcia i odejść od planu lekcji itd.
- wykorzystać programy CMS i LMS

!!! inaczej niż w „konsumenckim modelu” – **proponowali pomoc:**
przeszkolę, nauczę, pokażę, założę, pomogę, przeprowadzę

Rodzice – krytyczni partnerzy -- upełnomacnianie

Prowadzą autodiagnozę, by inaczej negocjować z władzami szkoły przebieg tzw. zdalnej edukacji.

Negocjują, czym jest edukacja zdalna: *to nie jest edukacja zdalna, ale edukacja domowa prowadzona przez rodziców (w odróżnieniu do edukacji domowej, prowadzona przez rodziców przymusowo...).*

Negocjują, czym jest proces nauczania: rodzice dokonują wivisekcji tego, czym jest „dobra nauczycielska robota”.

Odkrywają różne etapy tego procesu: **zaplanowanie, wyjaśnianie, tłumaczenie, motywowanie, organizowanie pracy, monitorowanie, udzielanie informacji zwrotnej, ocenianie.**

Domaganie się powrotu nauczyciela

Deficyt partnerstwa rodziny i szkoły

Gdy na skutek złych decyzji kształcenie na odległość oparto się na poczcie elektronicznej,

której funkcjonalność i interaktywność uniemożliwiały nauczycielom realizację **n a u c z a n i a według logiki - dorosłego „stróża”**,

→ rodzice okazali się „ostatnim bastionem” kształcenia na odległość... edukując w domu.

→ **W JAKI SPOSÓB DOSZŁO DO PRZEJĘCIA ZADAŃ NAUCZYCIELI**

- Zdalne nauczanie postawiono **pomimo rodziców a nie razem z nimi**.
 - Rodzice czuli się porzuceni, pominięci i uprzedmiotowieni.
 - Rodzice mieli zasoby i chcieli się nimi dzielić.
 - Duża frustracja po obu stronach

Czy communitas?

„Pandemia jest portalem”

- Arundhati Roy

Portal otworzył się ze wszystkimi perturbacjami i niedogodnościami oraz tęsknotą za „dawną i utraconą normalnością”.

„Stoimy przed szansą ponownego przemyślenia maszyny zagłady, którą zbudowaliśmy dla siebie.”

"Nie ma nic gorszego niż powrót do normalności."

A gdyby tak...

- ...rzeczywiście **usłyszeć** rodziców, jako odmowę, sprzeciw
- **realnie zabezpieczyć zasoby rodzinne i edukację dzieci** z różnych środowisk rodzinnych
- i zacząć organizować kształcenie **wokół samodzielności uczniów i uczennic**
 - rozwijając „bogata” **interakcję** zmniejszać dystans transakcyjny (Moore, 2018)
 - bazować na innych wymiarach obecności niż fizyczność: poznawczym, społecznym i dydaktycznym (Garrison i in. 2001, s. 11) – rozwijając wspólnoty uczenia się/dociekań

Bibliografia

- Anderson, T., Garrison, D. R., Anderson, T., & Archer, W. (2010). The first decade of the community of inquiry framework: A retrospective Internet and Higher Education *The Internet and Higher Education*, 13(1–2), 5–9. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2009.10.003>
- Bubb, S., & Jones, M.-A. (2020). Learning from the COVID-19 home-schooling experience: Listening to pupils, parents/carers and teachers. *Improving Schools*, 23(3), 209–222. <https://doi.org/10.1177/1365480220958797>
- Dron, J. (2006). Social Software and the Emergence of Control. In *Sixth IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT'06)*. Kerkrade, Netherlands. <https://doi.org/10.1109/ICALT.2006.293>
- Anderson, T., Rourke, L., Garrison, D. R., & Archer, W. (2001). Assessing teaching presence in a computer conferencing context. *Journal of Asynchronous Learning Network*, 5(2), 1–17. <https://doi.org/10.24059/olj.v5i2.1875>
- Moore, M. G. (2018). The theory of transactional distance. In M. G. Moore (Ed.), *Handbook of Distance Education* (4th ed., pp. 32–46). New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315296135-4>